

# Forskrift om styring av akvakultur (akvastyringsforskriften)

**Hjemmel:** Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet (xx dato) med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 23, lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 5, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 19 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 11. juni 2010 nr. 814.

## Kapittel I: Innledende kapittel

### § 1-1. Formål

Formålet med forskriften er å sikre at det gjennomføres et systematisk og kontinuerlig styrings- og forbedringsarbeid, for å sikre oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen, og som fremmer teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur.

### § 1-2. Virkeområde

Forskriften gjelder for virksomheter som omfattes av:

- a) lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven),
- b) reglene om dyrehelse gitt i eller i medhold av lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven), begrenset til akvakulturanlegg, notvaskerier, slakteri- og tilvirkningsanlegg, transportør og andre tjenesteprodusenter som kan føre med seg smitte til akvakulturdyr, eller
- c) lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd, begrenset til akvakulturanlegg, slakteri- og tilvirkningsanlegg, transportør og andre tjenesteprodusenter som kan påvirke velferden hos akvakulturdyr i akvakulturanlegg.

Forskriften retter seg mot enhver som har eller plikter å ha godkjenning etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. eller dyrehelseforskriften 6. april 2022 nr. 631 og akvabiosikkerhetsforskriften 5. april 2022 nr. 624.

Forskriften gjelder ikke for virksomheter som driver fangstbasert akvakultur etter forskrift 15. desember 2014 nr. 1831 om fangstbasert akvakultur.

Forskriften gjelder ikke for akvakultur på lokaliteter til havs etter laksetildelingsforskriften 7. november 2022 nr. 1929, og vare- og tjenesteproduksjon tilknyttet slike lokaliteter.

### § 1-3. Definisjoner

Akvakulturlovgivningen: lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven), lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) og lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven), samt forskrifter med hjemmel i disse.

Den ansvarlige: den som på virksomhetens vegne forestår den daglige ledelse av hele virksomheten.

Virksomhet: ethvert privat eller offentlig foretak, samt privatpersoner som foretar en hvilken som helst aktivitet som omfattes av akvakulturlovgivningen.

## Kapittel II: Krav til styring

### § 2-1. Ansvar etter denne forskriften

Den ansvarlige skal etablere, følge opp og kontinuerlig videreutvikle et styringssystem som skal sikre systematisk og forsvarlig styring av virksomheten.

Den ansvarlige skal sikre at arbeidstakerne i virksomheten medvirker ved etablering, oppfølging og videreutvikling av systematisk styrings- og forbedringsarbeid.

Den ansvarlige skal til enhver tid ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver, myndighet og kompetanse knyttet til etterlevelse av akvakulturlovgivningen er fordelt i virksomheten.

Ansvar i virksomheten skal være entydig definert og samordnet til enhver tid.

### § 2-2. Prinsipper for risikoreduksjon

Skade eller fare for skade som kan medføre uønskede konsekvenser for teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur skal hindres eller begrenses i samsvar med akvakulturlovgivningen, herunder interne krav og akseptkriterier som er av betydning for å oppfylle krav i regelverket. Ut over dette nivået skal risikoen reduseres ytterligere så langt det er mulig.

Ved reduksjon av risiko skal den ansvarlige velge de tekniske, operasjonelle eller organisatoriske løsningene som etter en enkeltvis og samlet vurdering av skadepotensialet og nåværende og framtidig bruk gir de beste resultater, så sant kostnadene ikke står i et vesentlig misforhold til den risikoreduksjonen som oppnås.

Dersom det mangler tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger bruk av tekniske, operasjonelle eller organisatoriske løsninger kan ha for etterlevelse av akvakulturlovgivningen, skal det velges de løsninger som reduserer usikkerheten om virkningen av løsningene.

Faktorer som kan medføre skade eller ulempe for teknisk, miljømessig, dyrehelse og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur skal erstattes med faktorer som etter en samlet vurdering har mindre potensial for skade eller ulempe.

Vurderinger etter denne paragrafen skal gjøres i alle faser av virksomheten.

### § 2-3. Systematisk og forsvarlig styring

Styringssystemet skal inneholde rutiner, prosedyrer og andre styrende dokumenter som er egnet til å sikre etterlevelse av akvakulturlovgivningen for å ivareta teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur.

### § 2-4. Omfang

Styringssystemet skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold, og ha det omfang som er nødvendig for å etterleve krav gitt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Rutiner, prosedyrer eller andre styrende dokumenter skal være basert på et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.

Styringssystemet skal både ivareta helhetlig styring av virksomheten og forsvarlig styring av den enkelte driftsenhet. Styringssystemet skal samordnes og harmoniseres med øvrige krav til styring som virksomheten er underlagt etter annet regelverk.

#### § 2-5. Forsvarlig drift

Virksomhetens aktiviteter skal være forsvarlig både ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av alle faktorer som har betydning ved planlegging og gjennomføring av aktiviteter for oppfyllelse av akvakulturlovgivningen. Det skal også tas hensyn til de enkelte virksomhetenes egenart, stedlige forhold og operasjonelle forutsetninger.

#### § 2-6. Regelverk og interne krav

Den ansvarlige skal ha oversikt over krav i eller gitt i medhold av akvakulturlovgivningen som til enhver tid gjelder for virksomheten. Gjeldende regelverk skal tilgjengeliggjøres og formidles for virksomhetens ansatte.

Den ansvarlige skal sette interne krav som konkretiserer krav i akvakulturlovgivningen, og som bidrar til å nå målene knyttet til teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur.

#### § 2-7. Mål

Den ansvarlige skal fastsette, evaluere og kontinuerlig videreutvikle mål og strategier for å forbedre arbeidet knyttet til teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur.

Det skal være samsvar mellom mål på ulike områder og nivå i virksomheten.

Mål skal danne grunnlag for vurdering av risiko og ha tilhørende kriterier. Kriteriene skal bidra til at virksomheten når målene.

Målene skal uttrykkes slik at det er mulig å vurdere graden av måloppnåelse.

Det skal utarbeides planer og tiltak for å oppnå målene.

#### § 2-8. Kompetanse

Den ansvarlige skal sikre at aktiviteter etter denne forskriften og akvakulturlovgivningen for øvrig, blir gjennomført med nødvendig faglig kompetanse.

#### § 2-9. Dokumentasjon

Den ansvarlige skal sørge for at det utarbeides dokumentasjon i den form og det omfang som er nødvendig for å vise at kravene etter denne forskriften etterleves.

Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig.

## Kapittel III: Gjennomføring, evaluering og korrigerering

### § 3-1. Generelle krav til analyser

Den ansvarlige skal sikre at det utføres analyser som gir tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å ivareta teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur. Analysene skal ta utgangspunkt i beste tilgjengelige kunnskap.

Det skal gå klart fram hva som er formålet med den enkelte analysen og hvilke betingelser, forutsetninger og avgrensninger som er lagt til grunn.

Den ansvarlige skal ha en samlet oversikt over analysene. Det skal sikres nødvendig konsistens mellom analyser som utfyller eller bygger på hverandre.

Analysene skal presenteres slik at målgruppene får en nyansert og helhetlig framstilling av analysen og resultatene.

Den ansvarlige skal sikre at analysene til enhver tid samsvarer med aktivitetene i virksomheten og oppdatere eller revidere analysene ved behov.

### § 3-2. Krav til risikovurdering

Den ansvarlige skal sikre at det utføres risikovurderinger for å identifisere og vurdere hva som kan bidra til risiko for brudd på teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur.

Risikovurderingene skal:

- a) identifisere feil, fare- og ulykkessituasjoner,
- b) identifisere årsak og vurdere sannsynlighet for at hendelsene inntreffer,
- c) identifisere og vurdere konsekvens og tilhørende usikkerhet,
- d) evaluere risiko, og
- e) identifisere og analysere risikoreduserende tiltak til hendelsene.

Resultatet av risikovurderingene utført i henhold til annet ledd bokstav a-e utgjør risikobildet og skal være kjent for målgruppene. Risikovurderingene danner grunnlag for utarbeidelse av virksomhetens mål, jf. § 2-7.

### § 3-3. Krav til barrierer

Den ansvarlige skal etablere, overvåke og vedlikeholde barrierer som kan:

- a) avdekke tilstander som kan føre til at identifiserte fare- og ulykkessituasjoner oppstår,
- b) forhindre eller redusere sannsynligheten for at identifiserte fare- og ulykkessituasjoner inntreffer
- c) redusere skadevirkningen om de inntreffer.

Den ansvarlige skal velge barrierene som har størst risikoreduserende effekt.

Der det er nødvendig med flere barrierer, skal det være tilstrekkelig uavhengighet mellom barrierene.

De ulike målgruppene skal være kjent med de etablerte barrierene, barrierenes funksjon, og de ytelseskrav som er satt for barriereelementene.

### § 3-4. Krav til beredskap

Den ansvarlige skal analysere behovet for, og etablere nødvendig beredskap for å håndtere risikoen som gjenstår etter at alle risikoreduserende tiltak er implementert.

Beredskapsanalyser skal utføres og inngå som en del av beslutningsgrunnlaget når en skal:

- a) definere fare- og ulykkessituasjoner,
- b) sette ytelseskrav til beredskapen,
- c) velge og dimensjonere beredskapstiltak.

Beredskapsplaner skal beskrive beredskapen og inneholde aksjonsplaner for de definerte fare- og ulykkessituasjonene. Den ansvarlige skal sikre at nødvendige tiltak blir satt i verk så raskt som mulig ved fare- og ulykkessituasjoner.

Virksomheter som benytter de samme beredskapsressursene, er ansvarlige for å sikre nødvendig samordning av beredskapen.

Den ansvarlige skal sikre at fordeling av ansvar og oppgaver er forenelig med hverandre.

### § 3-5. Krav til trening og øvelse

Den ansvarlige skal sikre at det utføres nødvendig trening og øvelser, slik at arbeidstakerne til enhver tid er i stand til å håndtere driftsforstyrrelser, og fare- og ulykkessituasjoner på en effektiv måte.

### § 3-6. Avviksbehandling

Den ansvarlige skal sørge for at avvik fra krav i akvakulturlovgivningen registreres og følges opp, deriblant avvik fra interne krav. Det skal tas stilling til avvikenes betydning enkeltvis og i forhold til andre avvik. Den ansvarlige skal ha oversikt over status for avvikene.

Avvik skal rettes opp, årsakene skal klarlegges, og korrigerende tiltak skal settes i verk for å hindre at avviket oppstår igjen. Tiltakene skal følges opp og effekten evalueres. Inntil avvik er korrigert skal det settes i verk nødvendige kompenserende tiltak for å opprettholde teknisk, biologisk, miljømessig, dyrehelse- og dyrevelferdsmessig forsvarlig akvakultur.

### § 3-7. Systematisk gjennomgang og evaluering av styringssystemet

Den ansvarlige skal sørge for at det foretas en systematisk gjennomgang og evaluering av styringssystemet for å sikre at styringssystemet som helhet fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring av virksomheten.

## Kapittel IV – Avsluttende bestemmelser

### § 4-1. Tilsyn og vedtak

I medhold av akvakulturloven, dyrevelferdsloven og matloven fører Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, på sine respektive ansvarsområder, tilsyn med at kravene etter denne forskriften blir overholdt. Fiskeridirektoratet og Mattilsynet kan fatte enkeltvedtak for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i forskriften.

#### § 4-2. Straff og andre reaksjoner

Overtredelse av forskriften eller vedtak fattet i medhold av den, kan medføre straff og andre reaksjoner etter lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv., lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur, og lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.

#### § 4-3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift 19. mars 2004 nr. 537 om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (IK-Akvakultur) oppheves.